

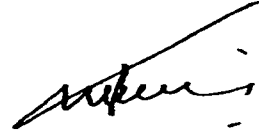

Ali KARAÖBA
Uşak Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma Ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat İŞİKHAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince talep ederim. **25/06/2025**

Saygılarımla,

Op. Dr. Ali KARAÖBA
Uşak Milletvekili

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Özyeğin Üniversitesi iş birliğiyle yürütülen ve 3.007 kişiyle yüz yüze görüşmeler temelinde hazırlanan "İş Yerinde Şiddet ve Taciz Algıları ve Deneyimleri" başlıklı araştırmanın bulguları, Türkiye'de çalışma hayatında şiddetin yalnızca bireysel değil, yaygın ve yapısal bir sorun olduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır.

Araştırmaya göre Türkiye'deki çalışanların %75'inden fazlası, kariyerleri boyunca en az bir kez iş yerinde şiddete maruz kalmıştır. Şiddetin biçimleri psikolojik, cinsel, ekonomik ve fiziksel şiddeti kapsamakta; bu şiddet türlerinin birçoğu bir arada yaşanmakta, özellikle kadınlar, düşük eğitim seviyesine sahip olanlar ve özel sektör çalışanları daha yüksek risk altında bulunmaktadır.

Her dört kadın çalışandan biri iş hayatı boyunca en az bir kez cinsel şiddete uğradığını belirtmiş, bu oranın erkeklere göre iki kat daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Yönetici pozisyonundaki kadınlar psikolojik şiddete en çok maruz kalan gruplardan biri olurken, ayrımcılık vakaları kıyafet ve görünüş temelinde özellikle kadın çalışanlar tarafından bildirilmiştir.

Öte yandan katılımcıların yaklaşık %60'ı ekonomik şiddete maruz kaldığını belirtmiş; bu oran özel sektörde çalışanlar arasında kamu sektörüne göre neredeyse iki kat daha yüksektir. Fiziksel şiddete maruz kalma oranı da %30'un üzerindedir. Katılımcıların %90'a yakını ise çalıştıkları kurumların iş yerinde şiddet ve tacizle ilgili hiçbir bilgilendirme yapmadığını ifade etmiştir. Araştırma, iş yerlerinde şiddete maruz kalındığında başvuru yollarına erişimin sınırlı,

destek mekanizmalarının ise nadir ve güvensiz olduğunu ortaya koymaktadır. Tanık olanların çoğunluğu ise sessiz kalmayı tercih etmektedir.

Bu bulgular, Türkiye’de çalışanların fiziksel ve ruhsal bütünlüklerinin korunmasında ciddi boşluklar bulunduğu, iş yerinde güvenli çalışma ortamının sağlanması konusunda kamu denetiminin yetersiz kaldığına ve özellikle kadın çalışanların haklarının sistematik biçimde ihlal edildiğine işaret etmektedir. Şiddet vakalarının bu denli yaygın ve çoklu biçimlerde yaşanması, mevcut iş sağlığı ve güvenliği sisteminin işlevsiz kaldığını, caydırıcılık ve hesap verebilirlikten uzak olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda:

1. Türkiye’de çalışma yaşamında şiddet ve tacizin farklı türlerde ve sektörlerde yaygın biçimde yaşandığına dair ulusal ve uluslararası çok sayıda araştırma, saha gözlemi ve rapor kamuoyuyla paylaşılmıştır. Bu yapısal sorunun önlenmesi amacıyla Bakanlığınız bünyesinde hangi kurumsal birimler görev yapmaktadır? Bu birimlerin 2020 sonrası yürüttüğü denetim, önleme, bilgilendirme ve izleme faaliyetlerinin kapsamı nedir?
2. Kadın çalışanların işyerinde cinsel ve psikolojik şiddete orantısız düzeyde maruz kaldığına işaret eden çok sayıda veri bulunmaktadır. Bu doğrultuda, Bakanlığınız kadınların işyerlerinde maruz kaldığı şiddet, taciz ve ayrımcılık biçimlerine karşı hangi sektörel önlemleri almıştır? 2022-2025 yılları arasında bu kapsamda geliştirilen özel politika, denetim stratejisi ya da kamu kampanyası bulunmakta mıdır?
3. Özellikle özel sektör çalışanlarının ekonomik şiddete ve hak gaspına daha yoğun biçimde maruz kaldığı verilerle sabittir. 2022–2025 yılları arasında özel sektörde ücret gaspı, mobbing, fazla mesaiye zorlama, işten çıkarmada keyfilik gibi uygulamalara ilişkin Bakanlığınıza ulaşan başvuru sayısı nedir? Bu başvuruların illere, sektörlere ve cinsiyete göre dağılımı nasıldır? Kaç hakkında işlem yapılmış ve sonuçlandırılmıştır?
4. “İş Yerinde Şiddet ve Taciz Algıları ve Deneyimleri” başlıklı araştırma kapsamında işverenlerin işyerinde şiddet ve tacizi önleme, bilgilendirme yapma ve güvenli çalışma ortamı sağlama yükümlülükleri bulunmasına rağmen, bu yükümlülüklerin büyük oranda yerine getirilmediği görülmektedir. Bakanlığınız bu yükümlülüklerin uygulanmasını izlemek için hangi yöntemleri kullanmaktadır? 2022–2025 arasında hangi sayıda işyerinde bu başlıkta denetim yapılmış ve kaçında ihlal tespit edilmiştir? Uygulanan yaptırımlar nelerdir?
5. İş yerinde şiddete tanık olanların çoğunun sessiz kaldığı, mağdurların ise kurumsal destek mekanizmalarına erişemediği bilinen bir gerçekliktir. Bu bağlamda, Bakanlığınızın son üç yıl içinde yürüttüğü kamu bilgilendirme kampanyaları, danışma hatları, çevrim içi başvuru sistemleri ve psikososyal destek hizmetleri nelerdir? Bu araçlar kaç kişi tarafından kullanılmış, ne ölçüde sonuç üretmiştir?

6. Çalışanların büyük kısmının birden fazla şiddet türüne aynı anda maruz kaldığı çoklu mağduriyet örüntüsü, işyerlerinde şiddetle mücadelede bütüncül politikalar geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bakanlığınız, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddetin birlikte yaşandığı vakaları dikkate alan çok disiplinli bir önleme ve müdahale modeli geliştirmekte midir? Böyle bir model mevcut değilse, neden bugüne dek hayata geçirilmemiştir?
7. Sendika üyeliğinin, özellikle kadın çalışanlar açısından cinsel şiddet ve ayrımcılığa karşı koruyucu bir rol oynadığı çeşitli araştırmalarda açıkça vurgulanmaktadır. Gençlerin ve kadınların sendikalara erişiminin düşüklüğü göz önüne alındığında, Bakanlığınız bu grupların örgütlenme hakkına erişimini kolaylaştırmak üzere hangi stratejik adımları atmaktadır? Sendikal baskıya karşı işletilen idari süreçlerin sonuçlarına dair kamuya açık bir veri seti paylaşılmakta mıdır?